

OBSAH

ÚVOD	5
1. TVRZ NEBO HRAD.....	8
2. PREHISTORIE OPÁLKY	13
3. ERBOVNÍ ZNAMENÍ	20
4. HISTORICKÉ SOUVISLOSTI HRADU OPÁLKA.....	28
4.1. Stážov, Víteň a dělená moc ve 14. století	30
4.2. Od Dražoviců ke Škorňům: opálecké 15. století	34
4.3. Jan Škorně: dluhy, násilí a ztráta Opálky	36
4.4. Privilegia a začátek těžby stříbra	37
4.5. Pacov, Tunkl a Šternberkové: zámek, městečko a stříbrné naděje.....	41
4.6. Lobkovicové, Kolovratové a cesta k Juditě Krakovské.....	47
4.7. Válka, poddaní a Martinicové	49
4.8. 18. století: úředníci, dvůr a pád rezidenční funkce	54
4.9. 19.-20. století: pacht, reforma, družstvo a záchrana.....	58
5. TVRZ DVOŘEC A OSTATNÍ ZANIKLÉ TVRZE V OKOLÍ	63
6. KRÁLOVSKÝ HVOZD.....	67
7. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OBJEKTU	73
7.1. Jak se na Opálku dívat jako na stavbu.....	74
7.2. Stavební vrstvy v přehledu.....	75
7.3. Obytná věž – donjon	77
7.4. Severní křídlo.....	81
7.5. Západní křídlo a severozápadní partie	85
7.6. Jižní křídlo	89
7.7. Relikty hradeb, příkopů a přístupové cesty.....	94
8. PANSKÝ PIVOVAR OPÁLKA.....	99
8.1. Nejstarší zprávy a majetkové soupisy (16.–17. století)	100
8.2. Kapacita a výstav v 18. století	102
8.3. Umístění pivovaru a sklepy – paměť ukrytá ve skále	102
8.4. Přesun výroby v 19. století, rozmach a zánik	105
9. MĚŠŤANSKÝ PIVOVAR VE STRÁŽOVĚ	108
10. RYBNÍKY OPÁLECKÉHO PANSTVÍ.....	109
10.1. Zprávy o rybnících a jejich zánik.....	111
10.2. Jak dnes rybníky „čteme“.....	112
11. MLÝNY A PROMĚNA VODNÍ ENERGIE NA STRÁŽOVSKU ..	116
11.1. Panský mlýn u Opálky	118
11.2. Lidé na mlýně: Úldrychové a dlouhá paměť místa	119
11.3. Další mlýny na Strážovsku	121
11.4. Stopy v mapách a v terénu	124
12. POCHODY SMRTI PŘES OPÁLKU.....	125
12.1. Duben 1945: dvě tisícovky lidí a jedna vesnice na trase	126
12.2. „Od deváté hodiny večerní do rána“: svědectví Marie Kolářové	126

12.3. Uprchlík na půdě: Jan Leven a širší kontext transportů	127
12.4. Zápis SNB z roku 1949: násilí, zranění a poválečná dohledatelnost	128
12.5. Druhé svědectví: Strážov, návrat na Opálku a Záhorčice.....	128
13. OPÁLKA, POVÁLEČNÉ „POŘÁDKY“ A STRACH V POHRANIČÍ	129
13.1. České Hamry a smrt Josefa Pauliho: když „zvěst“ překryje skutečnost	130
13.2. RNV a RG: pořádek, konfiskace, rabování – a tenká hranice mezi nimi.....	133
13.3. První vlna zatýkání a MLS Klatovy.....	135
14. STROUHALOVÉ.....	137
14.1. Od pachtu k hospodářskému centru	138
14.2. Velké úpravy 60. let 19. století	141
14.3. Vzpomínky, které se do spisů nevejdou	143
14.4. O dědečkovi Václavovi a krásné Gabriele.....	145
14.5. Svatba Pavla a Frantiny a proměna dvora.....	149
14.6. Metlička, kaplička a dvorské „cajk“	151
14.7. Most u Poprady, kosa v jeteli a dřeváky od Ježíška.....	152
14.8. Psi: Dolov, Jasan, Žulinka a Vořech.....	153
15. OPÁLKA – SÁNĚ, FINSKÉ DOMKY A RŮŽE, KTERÉ VONĚLY I PŘES REŽIM	154
16. OPRAVY V LETECH 2018-2025	158
16.1. Přístavba hrázděné stavby – seníku	159
16.2. Pivovarské sklepy a zastřešení	161
16.3. Kovárna.....	164
16.4. Hrad	167
16.5. Podium a kolbiště	172
16.6. Kaple sv. Anny.....	176
16.7. Barokní stáje	178
16.8. Hrázděná stavba – seník.....	181
16.9. Zázemí, ploty a každodenní boj s realitou	183
17. TAJEMSTVÍ DUCHŮ	187
18. PODĚKOVÁNÍ.....	191
18.1. Ministerstvo kultury, Plzeňský kraj, ORP Klatovy a NPÚ.	192
18.2. Stavaři z Fakulty aplikovaných věd ZČÚ	194
18.3. Brigádníci a Opálecké amazonky	197
18.4. Čtyři mušketýři	200
18.5. Umělci, kteří pomáhají Opálce	202
18.6. Archeologie, Chanovice a lidé, kteří pomáhají Opálce klást správné otázky	203
19. ZÁVĚR	206